

Francisco Iturrino

Abangoardia halako bat

SENA, PARIS (1895-1898)

Olioa mihisean, 53 x 64 cm

Xabier Gantzarain
@gantzarain

Aita zuen Mutrikukoa, farozain bidali zuten Kantabriara, han jaio zen Francisco Iturrino Gonzalez (Santander, Espainia, 1864ko irailaren 9a - Cagnes-sur-Mer, Frantzia, 1924ko ekainaren 20a). Bilbon bizi izan zen oso gaztetatik. Gerora mundua izango zuen bizitoki, bizigarri, bizibide.

Liegen egin zituen ingeniari-tza ikasketak, Belgikan, familiak hala nahita, eta 1895ean iritsi zen Parisera. Emaztea haurdu duela, pintore izatea erabakita. Hor dago, normala da, Notre Dame da liluratzen duena, sinbolo bat ordurako seguru asko, postal bat ere bai, hemen egon naiz, ikusi dut mundua.

Baina artistari askatasunaren alde egitea aitortu behar zaio. Zeru horiek, gorde gogoan zeru horiek.

Ez dira urte asko Van Goghek bere buruaz beste egin duela. Espresionismoaren urterik oparoenak urrun daude oraindik ordea. Paris bolborategia da, eztanda egiten du tarteka, joera berriak sortzen dira sarri-sarri, Toulouse-Lautrec bat, Vuillard bat, Bonnard bat; mugimenduak daude, aldizkariak, esfera publikoa artearen balioaz eztabaidan ari da.

Ambroise Vollard galeristak erakusketak eskaini zion, 1901ean, orduan inork ezagutzen ez zuen pintore batekin: Pablo Ruiz Picasso. Batzuk diote Picasso-

ren espainoltasuna azpimarratzeko baino ez zuela aukeratu Vollardek Iturrino. Berdin da. Ez da edozein. Vollard bera izan zuen erosle nagusia garai batean.

Aldaketa garaia da, aldatzen ari da Iturrino ere, ez dio estilo bati eusten itsu-itsuan. Eraginen arabera ari da hazten, batzuk nabarmenak dira: Cezanne, Matisse. Laguna du. Berekin egiten du bidaia Marokora. Liluratuta daukate argiak eta emakumeek. Tarteka paisaiak egiten ditu, Mutriku, Algorta, baina gehienbat figurak, emakumeak. Eta figurak diruditen jardinak, hangoak eta hemengoak, kolorez gainezka, fauvismoaren abisu. ■